

Bětko Nedvěďová

Neboj se udělat ten krok

Více než dvacet studujících z třetích ročníků a septimy se během tohoto školního roku vydalo nebo vydá dlouhodobě studovat do zahraničí, ať už díky prostředkům z evropského grantu Erasmus+, prostřednictvím stipendia, či na vlastní náklady. Je to jedinečná, ale zároveň místy značně náročná zkušenost – být “vržen” do naprosto cizího prostředí, nejen geograficky, ale často i kulturně, sociálně či jazykově, je výrazným narušením komfortní zóny. Změna s sebou nese i krizové situace, které se student musí naučit zvládat a řešit sám, během měsíců v cizině tak poznává nejen novou kulturu a společnost, ale i sám sebe.

Realita pobytu může být – a pravděpodobně bude – trochu odlišná od představ, které na začátku celého procesu člověk má. Na to, co přijde, se vlastně nikdy nejde dokonale připravit a asi vždy nastane nějaká forma šoku. Zkušenosti a pocity navráťivších se se obecně značně liší, ale vyslechnout si různé, upřímné výpovědi považuji nyní za klíčové; zpětně mi došlo, že bych sama takové informace před odjezdem ocenila.

Na následujících stranách v odpovědích na pět, na první pohled jednoduchých otázek sdílí své dojmy dvanáct studujících, kteří v době psaní byli stále v zemi pobytu či nedlouho po návratu z ní. Stejně jako jejich zkušenosti se zároveň značně liší i místa, délky či povahy jejich pobytů a vzniká tak komplexní a nečernobílý obraz. Posloupnost zpovědí je strukturována geograficky, a to dle vzdálenosti daných zemí, tedy od místa nejbližšího po to nejvzdálenější.

Tereza Jandová, tři měsíce v hostitelské rodině v Berlíně přes program Erasmus+

1) Proč ses pro studium v zahraničí rozhodl/a a co jsi od něj očekával/a? Jak se tvoje zkušenost nakonec lišila nebo liší od původní představy?

Jakmile jsem se o možnosti Erasmu+ dozvěděla, řekla jsem si, že tento risk podstoupím a začnu výjezd do zahraničí plánovat. Chtěla jsem využít skvělé příležitosti, která se nenaskytne každému, nevytvářela jsem si velká očekávání a snažila jsem se připravit na jakýkoli scénář.

Nakonec jsem měla velké štěstí a obavy nebyly nutné. Dostala jsem se do hostitelské rodiny, která mě přijala s otevřenou náručí a den ode dne jsem se u nich cítila víc a víc jako doma. Pocházeli ze Sicílie a také díky tomu byli neskutečně vřelí a otevření. Společný čas jsme trávili u dlouhých víkendových obědů, které se vždy skládaly z několika vynikajících italských chodů.

Člověk má však vždy nějaké představy, která se neshodují s realitou. Nejvíce mě překvapila výuka na místním jazykovém gymnáziu. Domnívala jsem se, že berlínský

školní systém bude s naším srovnatelný, přesto jsem narazila na mnoho odlišností, a to jak výhod, tak i nedostatků.

2) Prožil/a jsi nějakou formu kulturního šoku (popřípadě reverzní šok po návratu)? Co pro tebe byl po příjezdu největší rozdíl oproti tomu, na co jsi zvyklý/zvyklá?

Řekla bych, že kulturní šok je nevyhnutelný. Přestože jsem se vydala pouze do nedalekého Berlína, mnohé situace mě zaskočily. Ať už se jednalo o odlišná pravidla v hostitelské rodině, jinou výuku ve škole nebo rozdílnou mentalitu Němců i ostatních výměnných studentů, na nový způsob života jsem si rychle zvykla. Nejvíce mi chyběla rodina a kamarádi, často jsem si ale posteskla i po krásné architektuře, klidu či funkčnosti našeho hlavního města.

Mírný šok po návratu jsem cítila také. Vrátila jsem se do nabitého pražského režimu a jedinečnou životní kapitolu jsem musela uzavřít a zanechat v Berlíně. Do starých kolejí jsem znovu zajela během pár dní, stále si ale ráda připomenu oblíbené okamžiky a pohodu, kterou jsem cítila v zahraničí.

3) Nakolik pro tebe byla limitující jistá jazyková bariéra? Jak jsi s ní pracoval/a nebo stále pracuješ?

Přirozeně jsem měla obavy, že mi jazyková bariéra způsobí potíže. S mou úrovní jsem se však hned první dny byla schopna domluvit s kýmkoli, kdo byl ochoten naslouchat. Musela jsem se přestat ostýchat, že mluvím pomaleji a s chybami. Čím aktivněji jsem totiž jazyk využívala, tím přirozeněji mi slovíčka v hlavě naskakovala a tím jednodušeji jsem tvořila komplexnější věty. Zdá se mi podstatné se cizím jazykem obklopit co nejvíce, dokud to jde. Po návratu se s němčinou logicky setkávám méně a bez každodenního cviku ji opět zapomínám.

V hostitelské rodině a s učiteli jsem se až na výjimky domluvila bez problémů, setkala jsem se s podporou a snahou pomoci. Složitější bylo navázání bližšího kontaktu se spolužáky; drtivá většina z nich výměnné studenty vnímala spíše jako dočasnou výplň tříd a nevyvíjela téměř žádnou snahu se s námi seznámit. Jsem ovšem vděčná, že jsem narazila na výjimky a poznala skvělé kamarády nejen z Německa, ale také ze zemí celého světa.

4) Co nejdůležitějšího ti pobyt v zahraničí dal nebo dává?

Můj pobyt v Berlíně mi v první řadě umožnil si na pár měsíců vyzkoušet velmi odlišný život v cizí zemi, rodině a v obklopení lidí z různých koutů světa. Přinesl mi unikátní

zážitky, ale i cenné zkušenosti – naučila jsem se spoléhat sama na sebe a zároveň respektovat hranice a přesvědčení druhých, rozšířila jsem si obzory a začala jsem aktivně využívat němčinu. Zkušenost vnímám jako splněný sen, který doprovázela neskutečná zábava, pohoda a bezstarostnost.

5) *Co vnímáš jako největší pozitivum a naopak negativum? Proč bys tuto zkušenost (ne)doporučil/a?*

Zkušenost přirozeně doprovází jak mnohá pozitiva – z nichž jsem většinu již zmínila –, tak i negativa, kterých také nemusí být málo. Mně v náročnějších chvílích, které nebyly neobvyklé, nejvíce pomohla snaha vnímat i těžkosti s úsměvem na tváři, nenechat se jimi pohltnout a připomínat si upřímnou vděčnost, že zde mohu být. Studium bych doporučila opravdu každému, kdo o něj má zájem. Jedná se o zkušenost, z níž se dá vytěžit skutečně hodně a která může člověka posunout o velký krok dál. Pro každého je to zcela individuální prožitek, obecně je ale nejdůležitější si čas užít naplno.

Adam Rek, šest měsíců ve vlastním bytě se spolubydlíci v Hamburku přes program Erasmus+

1) *Proč ses pro studium v zahraničí rozhodl/a a co jsi od něj očekával/a? Jak se tvoje zkušenost nakonec lišila nebo liší od původní představy?*

Kdokoli, koho jsem se zeptal a kdo takovou možnost měl, mi to doporučoval. I rodiče byli během studia střední školy na výměnném pobytu a prý jim to změnilo život. A tak jsem jel. Oproti očekávání se toho moc nezměnilo, asi proto, že mě před vším špatným již někdo dopředu varoval.

2) *Prožil/a jsi nějakou formu kulturního šoku (popřípadě reverzní šok po návratu)? Co pro tebe byl po příjezdu největší rozdíl oproti tomu, na co jsi zvyklý/zvyklá?*

Lidé zde nemají žádné způsoby, “děkuji” a “prosím” člověk jen tak neslyší. Škola je v porovnání s tím, na co jsem zvyklý, směšně jednoduchá a učitelé by tu pro žáky udělali první poslední. Pokud se zároveň někomu něco nelíbí, povětšinou s tím nic nedělá; u nás většinou lidé berou akci více do vlastních rukou.

3) *Nakolik pro tebe byla limitující jistá jazyková bariéra? Jak jsi s ní pracoval/a nebo stále pracuješ?*

Ve škole až tolik ne; ve spoustě předmětů se využívá podobná slovní zásoba jako v

češtině (slova vycházející z latiny, jednotky, vzorečky atp.). Při konverzacích mimo školu je to ale cítit okamžitě – po pár větách je potřeba angličtina. To bylo zatím asi nejčastější řešení.

4) Co nejdůležitějšího ti pobyt v zahraničí dal nebo dává?

Schopnost se o sebe postarat a lépe ovládat cizí jazyk. Příležitost naučit se cokoliv nového jsem kvůli úrovni zdejší výuky moc neměl.

5) Co vnímáš jako největší pozitivum a naopak negativum? Proč bys tuto zkušenost (ne)doporučil/a?

Určitě bych to doporučil, člověku ta zkušenost hodně otevře oči a zjistí věci, ke kterým by jinak přístup neměl. Když se o sebe musí člověk starat půl roku sám, začne vidět svět úplně jinak. Drobnosti jako plná lednička nebo vyprané ponožky již nejsou samozřejmé. Pomůže to dospět.

Nedoporučil bych to nikomu, kdo s tím nechce mít práci. Na všechno je potřeba hodně papírování a ještě více ho bude potřeba po návratu.

Elizabeth Smitková, šest měsíců ve vlastním bytě se spolubydlícím v Hamburku přes program Erasmus+

1) Proč ses pro studium v zahraničí rozhodl/a a co jsi od něj očekával/a? Jak se tvoje zkušenost nakonec lišila nebo liší od původní představy?

Jedním z důvodů byl jazyk, který pro mě byl stěžejní. Dále určitě kvůli novým zkušenostem, které se mi v životě budou hodit – ať už to je bydlení sama v 17 letech, hledání bytu nebo poznání jiné kultury. Důležité pro mě bylo i opuštění komfortní zóny nebo samotné cestování.

Od mé původní představy se to liší výrazně. Čekala jsem, že se to tu bude více podobat Česku, čas bude ubíhat pomaleji a německy se budu učit rychleji.

2) Prožil/a jsi nějakou formu kulturního šoku (popřípadě reverzní šok po návratu)? Co pro tebe byl po příjezdu největší rozdíl oproti tomu, na co jsi zvyklý/zvyklá?

I po třech měsících jsem stále šokovaná. První překvapení bylo hledání bytu, což je v Německu velmi obtížný úkol a byt jsem nakonec našla až po příjezdu. Další bylo kupování jízdenek – zabralo mi to asi dva týdny. Člověku na to musí být osmnáct a musí mít německý účet, který je taky obtížné sehnat. Dále je to třeba jednoduchá úroveň výuky ve škole, systém dvouhodinovek a trávení přestávek venku.

3) Nakolik pro tebe byla limitující jistá jazyková bariéra? Jak jsi s ní pracoval/a nebo stále pracuješ?

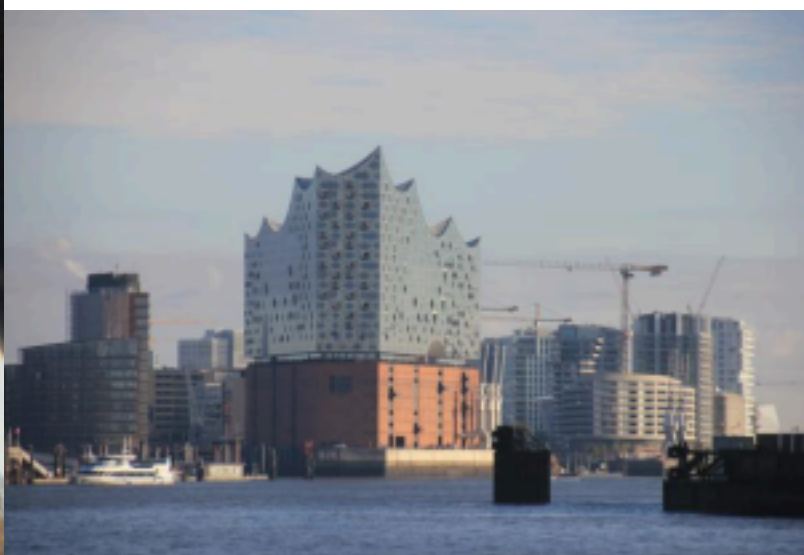
Bariéra je pro mě limitující hlavně ve škole, a to především na humanitně zaměřených předmětech. Pomocí jejímu překonání se snažím chozením do knihovny do mluvčí skupiny, prací online na Goethe-Institutu, sledováním seriálů v němčině a dohledáváním si gramatiky.

4) Co nejdůležitějšího ti pobyt v zahraničí dal nebo dává?

Je toho opravdu hodně, ale hlavní je pravděpodobně samostatnost – pokud něco chci, musím si to zařídit sama. To je zároveň ještě těžší kvůli nutnosti používání cizího jazyka.

5) Co vnímáš jako největší pozitivum a naopak negativum? Proč bys tuto zkušenost (ne)doporučil/a?

Negativum bude asi doplňování školy; to bude těžké,

zvláště když je u nás výuka výrazně složitější. Pozitiva jsou určitě zlepšení jazyka a rozhledu, větší samostatnost, možnost procestovat spoustu měst.

Mercedes Švarcová, pololetí v hostitelské rodině v Německu přes program Erasmus+

1) Proč ses pro studium v zahraničí rozhodl/a a co jsi od něj očekával/a? Jak se tvoje zkušenost nakonec lišila nebo liší od původní představy?

Moje první myšlenka na studium v zahraničí se objevila už v 9. třídě, kdy jsem tuto možnost objevila. Nejvíce se tehdy (a asi i dnes) člověk dozvěděl o pobytech v USA. Mě ale spíše lákaly země evropské a chtěla jsem si zlepšit němčinu. Když tedy přišla příležitost díky programu Erasmus+, rozhodla jsem se nápad uskutečnit. Měla jsem informace a představy z Youtube, různých no-name blogů a od několika kamarádů. Věděla jsem, že se člověk v naprosto novém prostředí musí nejprve zorientovat a zároveň se snaží zapadnout do kolektivu, který mluví cizím jazykem. Je na to sám,

bez záchytné sítě a jistoty rodiny či známého prostředí.

Moje zkušenost k popisu celkem sedí: musela jsem si zvyknout na novou rodinu, naučit se v ní fungovat, najít si kamarády a obecně si zvyknout na jazyk, ve kterém jsem si na začátku jistá rozhodně nebyla.

Chtěla jsem si zároveň rozšířit obzory – nejen, že mám teď kamarády z Německa, ale i ze všech koutů světa. To mi dříve přišlo nepředstavitelné. Zároveň jsem ale neodjížděla s přehnanými představami, snažila jsem se připravit na všechno. Zdá se mi, že panuje představa, že sotva exchange student přijde do třídy, chtějí se s ním všichni bavit. Povětšinou ale počáteční zájem rychle opadne a člověk se musí snažit, aby si ty "své lidi" našel. Pobyt mi tak ale pomohl ve schopnosti navazovat s lidmi vztahy a nebát se je oslovit.

2) Prožil/a jsi nějakou formu kulturního šoku (popřípadě reverzní šok po návratu)? Co pro tebe byl po příjezdu největší rozdíl oproti tomu, na co jsi zvyklý/zvyklá?

Vyloženě kulturní šok jsem nezažila, což je ale také díky tomu, že jsou si česká a německá kultura dost podobné. Rozdíl pro mě byly zavřené obchody a podniky v neděli. Také se v mém městě většina lidí přepravuje na kole, takřka za každého počasí, na což z Prahy zvyklá nejsem.

3) Nakolik pro tebe byla limitující jistá jazyková bariéra? Jak jsi s ní pracoval/a nebo stále pracuješ?

Němčina pro mě na rozdíl od angličtiny byla jazykem, ve kterém jsem si jistá nebyla, a vlastně jsem v něm nikdy dříve ani pořádně nekomunikovala. Po příjezdu jsem rozuměla tak půlku toho, co kdo říkal, základní myšlenky jsem ale vždy nakonec pochopila. Díky každodennímu kontaktu s jazykem jsem si ale rychle zvykla; zlom nastal zhruba po třech měsících, kdy jsem začala rozumět v podstatě všemu. Člověk se taky naučí, jak mezi sebou lidé skutečně mluví a jaké výrazy třeba používá naše generace.

4) Co nejdůležitějšího ti pobyt v zahraničí dal nebo dává?

Schopnost se adaptovat a z ní pramenící sebevědomí. Víím, že jsem překonala strach a jela do cizí země s tím, že budu půl roku bydlet s lidmi, které neznám a jejichž jazyk umím jen tak napůl. Na začátku na mě také dolehly všechny změny, myslela jsem, že si nenajdu kamarády. Když se na to ale dívám zpětně, můžu si říct,

že jsem to všechno zvládla a jsem za to na sebe hrdá.

5) *Co vnímáš jako největší pozitivum a naopak negativum? Proč bys tuto zkušenost (ne)doporučil/a?*

Jako největší pozitivum vnímám to, jak se člověku rozšíří obzory – začala jsem si více vážit privilegia být narozená v jedné z nejbezpečnějších zemí světa, která má skvělý vzdělávací systém (i když na něj sama často nadávám) a uvědomila jsem si, jak se u nás vlastně máme dobře.

Žádné negativum nenapadá. Určitě jsem zažila spoustu nepříjemných chvil, ale ty teď jako negativum nevnímám. Nedoporučila bych pobyt někomu, kdo není připravený “na všechno” a kdo není otevřený novým a možná i nepříjemným věcem. Víím o lidech, kteří skončili ve špatných rodinách, museli se stěhovat nebo si žít v ne takovém komfortu, na jaký byli zvyklí. Každá rodina žije jinak, a pokud nejste dostatečně odolní jisté věci vydržet, může být pobyt i nepěkným zážitkem, můžete skončit v nějaké “Horní Dolní” a váš pobyt nebude jako to, co vidíte na Instagramu – proto je třeba vše zvážit. Jestli však máte tu možnost, běžte do toho.

Bětka Nedvědová, tři měsíce v hostitelské rodině ve francouzsky mluvící části Belgie přes program Erasmus+

1) *Proč ses pro studium v zahraničí rozhodl/a a co jsi od něj očekával/a? Jak se tvoje zkušenost nakonec lišila nebo liší od původní představy?*

Chtěla jsem udělat velký krok z vlastní komfortní zóny a dostat se na nová místa. S tím bylo spojené i očekávání zlepšení komunikace v cizím jazyce na každodenní bázi. Samotný pobyt se až na jisté detaily od mé prvotní představy tolik nelišil a nějaké základní požadavky tak splnil. Nebyla jsem ale připravená na některé aspekty života v hostitelské rodině či na občasné pocity samoty, které nemusely ani přímo být spojené se steskem po domově. Očekávala jsem také získání větší volnosti či svobody, ta se ale s povahou fungování nově získané domácnosti nedostavila úplně do té míry, do jaké jsem předpokládala.

2) *Prožil/a jsi nějakou formu kulturního šoku (popřípadě reverzní šok po návratu)? Co pro tebe byl po příjezdu největší rozdíl oproti tomu, na co jsi zvyklý/zvyklá?*

Rozhodně ne nějak výrazně; spíš šlo o drobnosti, na které jsem si musela zvyknout. Největší šok, ne však nutně způsobený pobytem v cizí zemi jako takovým, pro mě bylo ocitnout se najednou na belgickém venkově, s omezeným přístupem k dopravě, limitovanými možnostmi vlastního vyžití i odlišnými představami o

vhodném trávení času ze strany ostatních.

Po návratu pro mě poté, co jsem si zvykla na v podstatě úplně jiný život, bylo všechno, co dřív bylo jedinou přijatelnou "normou", naopak hrozně cizí. To byl však pocit, který postupně zmizel.

3) Nakolik pro tebe byla limitující jistá jazyková bariéra? Jak jsi s ní pracoval/a nebo stále pracuješ?

Měla jsem základy francouzštiny, které mi již na začátku ke komunikaci nějak stačily, a pouze jsem na nich stavěla. Na jazyku jsem byla kompletně závislá a v podstatě nucená používat pouze jej – znalost jiných jazyků byla v mém okolí omezená a zároveň jsem si třeba angličtinu do jisté míry ani sama používat nedovolila. Neustálé používání a slychání francouzštiny bylo to, co udělalo největší rozdíl. Během následujících měsíců jsem začala vnímat značné změny – cítila jsem se v jazyce sebevědoměji, měla jsem menší obtíže se vzpomínáním si na specifická slova, začala jsem rozumět často opravdu rychlým každodenním konverzacím a byla jsem takové konverzace schopna bez větších problémů vést či spontánně reagovat na podněty z okolí.

4) Co nejdůležitějšího ti pobyt v zahraničí dal nebo dává?

Prakticky každý den pro mě byl velký krok z vlastní komfortní zóny. Během krátké doby jsem se ale – alespoň v mých očích – výrazně posunula, naučila se spoléhat sama na sebe a zažila jsem jak krásné, tak i složitější momenty. Za klíčové považuji i všechny vztahy, které jsem stihla navázat, a jsem zpětně za zkušenost velmi vděčná.

5) Co vnímáš jako největší pozitivum a naopak negativum? Proč bys tuto zkušenost (ne)doporučil/a?

Největším pozitivem pro mě byla zkušenost z jiné země, jazyka, prostředí, stejně jako jakýsi posun vlastní mentality, který s tím přichází. Jako negativní (nebo alespoň problematické) aspekty zpětně vnímám pocit osamění či únavy, které občas v souvislosti s odloučením od všeho známého nastávají, či naopak touhu po vlastním prostoru, spojenou se sdílením místa bydlení i v podstatě celého života s lidmi, s nimiž ne vždy člověk sdílí stejné pohledy či představy. Zároveň není příjemné ani následné dodělávání zameškaného učiva, i když s tím se jednoduše musí počítat. Obecně bych zkušenost doporučila těm, kteří chtějí vystoupit ze své každodenní rutiny a prožít něco kompletně odlišného, třebaže možná za cenu toho, že se vše

nemusí odvíjet podle jejich představ, na což je třeba se připravit.

